

gyermekirodalmi lap
2025. október

NAPSUGÁR

RÖPKÖDŐ LEVELEK

Pirulnak és sárgulnak a lombok. Gesztenyét rugdosva sétálunk, érdekes formájú faleveleket gyűjtünk. Ha nincs köd, a sötét égen jól látszanak a csillagok.

A Napsugár oldalain Mátyás király lebbencslevest eszik, megerednek az ég csatornái, rigó dalol és falevelek pletykálnak. Eltűnik egy sárga kalap, és kiderül, hogyan végződött a nagy bevásárlás. Lázár Ervintől megtudjuk, hogy a világ ügyes-bajos dolgait mindig a nők igazítják el.

Kószabószáival Jordániába utazunk, Erdélyben a Hallerek kastélyait látogatjuk. Cseh Katalinnal bepillantunk a nemlátó gyerekek mindennapjaiba. Képeletről és fantáziáról elmélkedünk, papírral, ragasztóval iskolát építünk. Töltsetek időt mókás-vicces, komoly-tudós, mesélő-mélázó barátokkal, a Napsugárral!

László Noémi
főszerkesztő

CÍMLAP: OROSZ ANNABELLA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXIX. évfolyam 762. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: László Noémi • Képszerkesztő: Bak Sára • Szerkesztő: Berki Tímea

Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)

Megrendelhető: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202 ap. 101 • 0264418001

naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarvany

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ,

RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.

Készült a kolozsvári TypoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.

ISSN 1221-7751

ÁRA 10 LEJ

TÁMOGATÓINK:

MÁTYÁS KIRÁLY MEG A PÁSZTOR

Népmonda

Tudjátok-e, mi az a lebbencs? A pásztorok reggelije, meg ebédje, meg vacsorája. Egy nagy zsák száraz lebbencset visz ki magával a pásztorember a pusztára tavaszon, kihajtáskor. Annak elégnek kell lennie a késő őszi behajtásig. Azt a száraztészta-t megfőzi a kondérban a pásztor kútvízzel, kolompért aprít belé, zsírozót hasogat belé, jó nagy marék paprikával megpirítja a tüzes lebbencslevest. Bojtárgyerek korában kezd el a lebbencsen élni, s meg nem unja fehérhajú számadó gazda korára se. A lebbencsleves melegség, erő, egészség. Az Isten áldása a lebbencsleves.

Most pedig hallgassátok meg Mátyás király esetét a lebbencssel.

Jártában-keltében érkezett Mátyás király egy szép, nagy pusztára. Ott legeltette a birkát egy öreg juhászgazda a három bojtárjával. Éppen a früstökhöz akartak ülni, mikor a tűz mellé toppan rongyos szűrben Mátyás. Tisztességgel köszön a pásztoroknak:

– Jó reggelt kívánok kendteknek, kedves egészségükre az éjszakai nyugalmat.

Az öreg gazda mindjárt megkérdezte:

– Nem ehetnél, öcsém?

– Kétszer se kérdje, gazduram – azt mondja a vándorlegény –, mert egyszerre megmondhatom, hogy leszaladt a nyál a nyelvemen ennek a levesnek a jó szagára.

– Ül le hát te is, öcsém, lakjál jól Isten nevében!

Kihoztak a kunyhóból még egy kisszéket, leültették a legényt a bojtárok közé, adtak a kezébe neki is egy hosszú nyelű vaskanalat. Mert ezenformán eszik a lebbencset a pásztorok, kisszéken körös-körül ülve a kondért. Hát amint a vándorlegény egypárszor megmártja a vas-

kanalat a lebbencsben, nagyot koppint az öklére a maga kanálával az öreg számadó.

– Aztán miért kaptam én ezt, gazduram?

– Hogy ne nyúlj a kondérba előre, mindig csak a többivel egyszerre!

Jól van, esznek tovább. Egyszer csak az öreg számadó még sajgatósabbat koppint a vaskanalával a vendégnek az öklére. Hűnye, a boldogját, felrántja az öklét a legény a szájához, megfújálja.

– Hát ezt meg mért kaptam, gazduram?

– Ezt csak azért, öcsém, tudd meg, sose nyúlkálj más elébe a kondérba, csak magad elébe.

Akkor a vándorló legény feláll a kisszékről, lehajítja a rongyos szűrt, ott áll aranyban, gyémántban.

– Tudjátok meg, emberek, én vagyok Mátyás király.

Hát a szegény pásztorok mind térdre borultak előtte.

– Irgalom, kegyelem, felséges királyunk!

Mátyás király meg csak mosolygott.

– Keljetek fel, jó pásztorok, nincs harag. Kend meg, gazduram, feljön velem evvel a vaskanállal Buda várába, de aztán mind a nagyuraknak a kezére csapkodjon kend, mert az is mind előre nyúlkál a tálba, meg mind szereti a más orra elől elkapkodni a falatot.

Így is lett, tudjuk, azontúl a lebbencs törvényeivel uralkodott a haramia nagyurak közt Mátyás király.

SZÉKELY GÉZA rajza

NAGYÁLMOS ILDIKÓ KÉSZÜLŐDIK

Készülőben az ősz,
fényes arca sápadt,
hosszú útra készül,
pedig már elfáradt.

Jutott munka bőven,
érelt száz gyümölcsöt,
sok-sok dús kalászból
búzaszemet töltött.

S a megannyi méhet
egyesével küldte
a dűlőben csüngő
mézes szőlőfürtre.

Büszkén tekint vissza,
elég is volt mára,
örömeiben csókot
lehel egy almára.

De mielőtt végképp
elindul a télbe,
megfürdik még egyszer
a bágyló fénybe!

CSEH KATALIN ŐSZ ŐDÖNG

Ősz ődöng, kél a szél,
álmából föleszmél.
Ki mereng a kertben?
Kinek fátyla lebben.

Őszi csönd, sűrű csönd,
rőtbarna csöndbőrönd.
Elleng a vágy, lomb hull,
nap ereje lomhul.

BERTÓTI JOHANNA CSEVEGÉS ÉS ESZMECSERE

Csevegés az, hogy az idő...
hogy így meg úgy, és hogy tegnap...
de szép fülcsi, de szép cipő,
hallottam, hogy... és hogy nem csak...
Nem túl mély; de van, hogy meghat.

***

Eszmezsere: tyúk vagy tojás,
olvastam egy szuper könyvet.
Hangos együttgondolkodás.
Cikázik sok-sok jó ötlet.
Többet, mitől bárki több lett.

TÓTH ÁGNES versei
NAGYI HÁZA

Dombtetőn áll nagy háza,
álmát két fenyő vigyázza.
A homloka aransárga,
tengerkék az ajtó szárnya,
tulipiros a kalapja,
kémény is díszeleg rajta.
Mikor sütjük a kenyeret,
az ég felé füst tekereg.

KLÁRA BLÚZA

Fut a cérna, mintha úznék,
pedig csak a tűbe fűznék.
Szól az olló: – Ha elkaplak,
derekadon elharaplak.

Gyűszű koppan: – Jó napom van,
elfogtam a kalapomban.
Tú a likán átalhúzza,
s készülhet már Klára blúza.

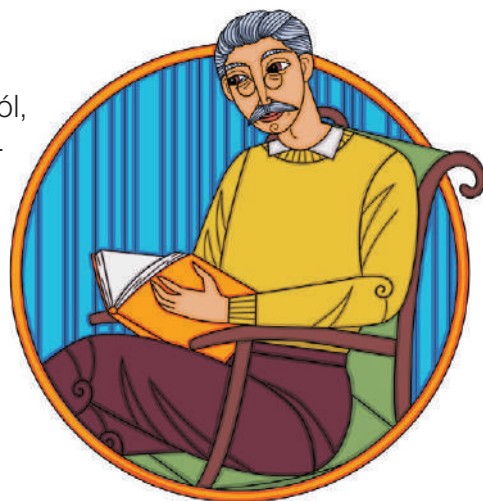
FELLINGER KÁROLY
**BODORRÓZSA,
SZUHAR**

Szomorú a nap leánya,
lyukas az esőkabátja,
annyi a lyuk, hoppá, hoppá,
ahány esőcsepp hullott rá.

Bozontos a borzas szuhar,
a szerelme irigy, fukar
az illatos gyantájára,
el is hagyja nemsokára.

Bodorrózsa, mosoly, derű,
fázós a babérlevelű,
a szerelem hideg verem,
babér neki sose terem.

◆
◆
◆ **MESÉK A ZÖLD FOTELBŐL.** Hallottatok Öcsiről, Krisztinkáról, Vilikéről vagy Vilmos atyáról? Talákoztatok-e Szikra Ferkóval, Győzelmes Gábriellel? Róluk egy zöld fotelben ülve mesélt nagy kedvvel Méhes György író. Szerzőinket arra kértük, az ő szellemében írjanak új történeteket mindannyiunk örömére!

SZÓCS MARGIT

A TŰZVÖLGYI REZERVÁTUM

A kosár

Ambrus a telefon zenélő hangjára ébredt. Álmosan nyúlt a készülékért, hogy kikapcsolja. Hálósákos barátai úgy mocorogtak körülötte, akár a tojásból félig kikelt madárfiókák. A balettteremben aludtak, tornamatracokon. Fáradtak voltak a hajnalig tartó titok-konferenciától. A lányok fejükre húzták a zsákot, hogy szundíthassanak még. Gábrriel éledező tudatában szélfűt papírsárkányként lebegett egy álmofoszlány. Hanna szedte össze magát elsőnek.

– Ébresztő! Elég a lustálkodásból. Tartsuk be a tervet, nehogy elszalasszunk valami fontosat. Reggeli után indulhat a felderítő akció – sürgette az álomszuszékokat.

Lili felpattant a matracról, copfba fonta dús, sötét haját, és egy sor cigánykereket vetett. A többiek követték példáját. Sára felszaladt a bordásfal tetejére, lendületet vett, s a levegőben bukfencezve ugrott le néhányszor. Gábrriel kézállásban sétált körbe a termet. Hanna a nyújtógyakorlatokat követően spárgába ereszkedett. Ambrus szájtátva bámulta a mutatványokat, majd, hogy ne lógjon ki a sorból, végzett tíz fekvőtámaszt.

Paula zöldséges szendvicsei tarkák voltak, mint frissen feltárt, régi mozaikok. A tálak pillanatok alatt kiürültek. A felderítők elindultak Ambrusékhoz. A háznál Sára a pince bejáratával szembeni mogyoróbokor sűrűjébe lopakodott. Gábrriel a kapu melletti fészkerben foglalta el les-

állítását. Lili mókust megszégyenítő fürgeséggel felszaladt a diófára, hogy szemmel tartsa a hátsó bejáratot. Ambrus Hannával benyitott a házba, mintha csak ketten érkeztek volna. A fiú szobájában megnézték a kanárikat. A kalitka lakói megsokasodtak: öt kis csupacsőr fióka tárogatott a fészekben. A tojó sorra etette őket. Hanna egy szál pitypangot ajándékozott nekik.

Ambrus anyját a konyhában találták. Az adománykészítés napja volt. Gyors tempóban sürgött-forgott a tűzhely és a kamra között. Az asztal sütek, fasírtok, pogácsák, zöldségek, sütemények súlyától roskadozott. Hanna meglobogtatta az útközben szedett mezei virágcsokrot.

– Eszti néninek hoztam. Segíthetek zöldséget pucolni? – kérdezte.

– Köszönöm, éppen jókor jöttetek – mondta Ambrus anyja. Repkedő hajfürtjeit a füle mögé csatolta, és Hanna elé tette a zöldséghámozót.

– Téged pedig arra kérlek – fordult Ambrus-hoz –, tedd vízbe a virágot, és tisztítsd meg a kosarat. Nem értem, hogy tudták így összeszerezni... – bosszankodott.

– Kik sározták össze? – kérdezte Ambrus. Nem jött válasz, így kiment a nagy kosárral Sára rejtekhelyéhez, és a mogyoróbokor vastagabb ágaihoz csapkodva próbálta kirázni a megszáradt sarat a kosár fonatai közül.

Sára az ágak sűrűjéből figyelte a munkálatot.

– Ezzel könnyebben boldogulsz – nyújtott ki a lombok közül egy piros svájci bicskát.

– Rád mindig lehet számítani. Nemcsak szép vagy, hanem előrelátó is – bókkolt Ambrus Sárának.

A lány fülig pirult. Tavaly nyáron tetszett meg neki Ambrus, amikor megóvta egy megvadult juhászcutya támadásától. A fiú vakmerően ugrott a dühöngő állat elé, hogy egy göcsörtös faággal felfogja a harapást.

A bicskapengével könnyen kipiszkálta a sárdarabokat. Az egyik eltömődött rés így is makacsnak bizonyult. Amikor végre megadta magát, a fiú észrevette, hogy nem is sár, amit kifeszített a fonatok közül.

– Mutasd! – kérte Sára.

Ambrus benyújtotta a bokorba a papírsodrományt. Sára lefejtette róla a sarat, fújta, törölgette, és széthajtogatta.

– Ez egy levél – mondta Ambrusnak.

– Add ide, majd elolvassuk később – sutogta a fiú, mert az ajtóban feltűnt az apja.

Ambrus a megtisztított kosárral visszatért a konyhába. Anyja és Hanna végeztek a zöldségaprítással, rácsurgatták az öntetet, kész volt a saláta. A sütőből előkerült a rozsmaringos tepsis burgonya is. Ambrus mohón legeltette szemét az aransárgára pirult hasábokon.

– Ne aggódj, nekünk is marad – nyugtatta meg anyja. – Ott a lábosban.

Ambrus pillantásával összemérte az asztalt betöltő lakoma halmait a kályha szélén árválkodó lábos méretével. Arcát vörösre festette a harag. Az utóbbi időben étvágya megsokszorozódott, folyton éhesnek érezte magát.

– Úgy lenne igazságos, ha legalább a fele nekünk maradna – fakadt ki.

– Az egészség titka a mértékletes táplálkozás – jelentette ki anyja mosolyogva, és a kosárba csomagolta az ételt.

Ambrus apja elindult az adománnyal.

– Segítetek, nehéz a kosár – ugrott mellé Ambrus.

– Köszönöm, nem szükséges, egyedül megyek. Üljetek asztalhoz, ebédeljete, amíg nem hül ki – mondta, és kilépett az ajtón.

Ambrus utánaeredt, de anyja visszatartotta.

– Értsd meg, nem mehetsz! – szólt határozottan, majd feltálalta a maradékot.

Hanna és Ambrus jelentőségteljes pillantást váltott.

Mikor Ambrus apja visszatért, kimentek az udvarra, hogy szétosszák barátaik között a zsebükbé csempészett süteményt.

– Miki bácsi a pincébe vitte a kosarat – jelentette Sára.

Ambrus a pincébe lopakodott. A többiek szemmel tartották a környéket. Az akna már üres volt.

A társaság elindult, hogy megbeszéljék a fejleményeket. Ambrus felolvasta a levelet:

Kicsi Hannám! Megkaptam leveled. Örülök, hogy ilyen leleményes vagy. Bízom benne, hogy e sorok is célba érnek. Élek. Egyébről nem írhatok. A kosár-posta a legbiztonságosabb, de kérlek, ne szólítsuk egymás nevünkön. Veszélyes lehet. Öllemek, A.

Hanna ugrándozott.

– Látod? A papírhajó célba jut! – dörgölte Ambrushoz.

– Rácsápoltál, gratulálok! – ismerte el a fiú.

(Folytatjuk)

VASS JÓZSEF rajzai

EGYED EMESE FAGGATÓ

– Nagyon hallgatsz, látom, valami bánt.

Miért nem mondd el?

– Mit mondjak?

– Hát azt, ami zavar.

– Nem zavar semmi.

– De látom, azért látom...

– Hát jó. Veszekedtünk.

– Értem. Ki haragudott meg – kire?

– Nem emlékszem.

– De ki kezdte?

– Mit?

– A... bosszantást.

– Azt Zsuzsi.

– Zsuzsi?

– Zsuzsi.

– De mit mondtott?

– Amit a lányok szoktak. Csúfolkodott.

– Hogyhogy a lányok? Ti nem?

– Mi csak visszavágunk.

– Aha. ...Nem akarsz elmondani?

– Beszéljünk másról! Ez nem érdekes.

– Érdekeset mondjak?

– Jó.

– Álmodban beszéltél!

– Én?

– Te, ki más?

– És mit mondtam?

– Nem árulom el.

– De én beszéltem!

– Na látod! Ugye milyen rosszul esik, hogy nem mondom el? De nem is lehetett érteni, csak hadartál valamit, s aztán a másik oldaladra fordultál.

– De máskor jobban figyelj oda... Hátha valami érdekeset hadarok.

– Jó. De aztán ne haragudj, ha alszom, s nem hallom, mit motyogsz álmodban.

ÁPRILY LAJOS
ŐSZI RIGÓDAL

Megeste már a dér a bokros oldalt,
fenn vadlúd-ék húz vadlúd-ék után.
Ragyog az ősz. És dalt hallok, rigódalt,
egy ritka lombú vadcseresznyeán. –
Ilyenkor cinke cserreg és ökörszem,
rég hallgat búbosbanka-, s gerleszó.
Ha pártalan, s nem várja fészek-öl sem,
miért szól még a megtévedt rigó?

Tán június sugár-illúziója
remegett át a bíbor lomb felett,
s attól dalol a völgy révült rigója
ilyen évszak-tévesztő éneket.
Nem is téved: halkan szól, mintha félne,
kőd ül a hangok túl-finom során,
mintha hunyt szemmel, álmában zenélne,
egy álom-őszben, álom-fuvolán.
A hangja nem fog mámorral kitelni,
nagy líra nincs. S mégis, így volna jó:
amíg a hófelhő jön, énekelni,
mint az a révült, holdkóros rigó.

BOGA JÚLIA
FALEVÉL-
PLETYKA

Hangot hallottam, a juhar susputyált:
– Ne mondd, az őszi eső alól félreállt?
– Féleszű lenne, nem feküdt hanyatt?
– Én is felvettem új kalapomat,
október van... nem kabát: pokrócom,
nem cidrizhetek... hullni nem hagyom
önmagamat, a nyírfa sem rezeg.
– De sötét lesz hamarabb, értheted.
Bújj a Nap alá, ahogy tesz a rét,
s virágaival búcsút küld feléd,
őszi köszöntőt puszil feléd a szél,
s aranytestű lesz minden falevél.

FAZAKAS ILDIKÓ rajzai

OLI ÉS A SÁRGA KALAP

Szép-jó reggelt! – kiáltott az erkélyről Nagyné.

– Szép is meg jó is, csak ez a hideg lenne! – kiabált vissza Eugénia.

– Itt fent még hidegebb van, pedig a tegnap még vénasszonyok nyara volt.

– Hideg van, de mi indulnánk – mondta Eugénia, és dideregve feltúrte a gallérját.

– Megfagytok! Rövidnadrággal, szoknyásan elindulni ilyenkor! Adjak egy-egy pulcsit? Hová mentek? – kérdezte Nagyné.

– A Diófa dombjára. Megbeszéltük a tegnap, hogy együtt megyünk – mondta apa, és Eugéniára nézett, aki grimaszkodott.

– Jó, hogy mondd. Elfelejtettük. Mindenki alszik, pedig tíz óra elmúlt. No, megyek felköl-

töm a famíliát, és akkor indulhatunk. Várjatok egy percet.

Eugéniáék váraoztak. Apu, anyu, Marion, mindenki megérkezett időközben Nagyné erkélye alá, és megunták már a váraozást. Még Oli is. Már nem csóválta a farkát, csak pillogtatott.

– Gond van, elveszett Liliána nagy kalapja, az a sárga – jelentette az erkélyről Nagyné.

– Az a szép, kék zsinóros? – kérdezte anyu.

– Bizony! Már mindenhol kerestük, a gardróbtól a rejtett szekrényig. Menjetek, mi keressük tovább.

– Inkább segítünk megkeresni a kalapot – mondta Eugénia –, csak gyertek velünk a Diófa dombjára. Ott keressük a kalapot, majd tesz Liliána valami mást a fejére addig.

– Már készültünk, hogy a nagyszülőknél folytatjuk a keresgélést – kiabált ki az ablakon Liliána.

– Gyertek velünk! Még hosszú a nap, majd elmentek a nagyszülőkhöz később.

Kis gondolkodás után Nagyék eldöntötték, hogy csatlakoznak. Elindultak a hátsó ajtón át. Már jól messze jártak, amikor Oli heves ugatásba kezdett, és Eugénia észrevette, hogy Nagyék a Diófa dombja felé tartanak. Amikor utolérték őket, a Nagy család adott egy-egy pulcsit, ahogy ígérték, mert bizony nagyon hideg volt.

Még jó, hogy megvárták Nagyék, nem kellett tovább dideregni. Beszélgettek az eltűnt kalapról. Oli fülelt.

Mire kiértek, elviselhetetlenül sütött az októberi nap. Mit tegyen Liliána a fejére? Találtak valami kendőfélét. Nagyné először a meleget szidta.

– Ilyen kutya melegben az ember még árnyékot keresni is lusta, nemhogy diót gyűjtögesen – dohogott.

Közben szedték a diót, bár inkább Eugéniáék vödrei teltek. A Nagyéké csak üres beszéddel telt dió helyett.

– Végképp nem ilyenkor kell kalapot keresni – folytatta Nagyné.

Oli továbbra is feszülten figyelt.

– Azt már korábban elő kellett volna keresni. Ilyen melegben az ember időben gondolkodik. Ha az ember tudja, hogy a Nap ilyen forró sugarakat bocsát a földre, még az ősrobbanás előtt gondol egy kalapra – mondta kivörösödött arccal Nagyné.

Ebben a pillanatban, válaszul a sok csacs-kaságra, borzas fekete korcs ugrott elő az egyik diófa mögül, és éktelenül csaholt. Eugénia játékból feléje dobott egy diót. A korcs nem ijedt meg, csak jobban ugatott. Oli visszaugatott és utánaindult. Mentek ketten, egészen addig, amíg eltűntek a fák között.

Nagyné most az egyik szomszédáról beszélt, aki, ahogy mondta, mindig füstöl, mint valami sárkányféle, és sosem köszön, mint aki némasági fogadalmat tett. Hogy lehet egy ilyen ember mellett élni, kérdezte bosszankodva, aki ahányszor valamelyik szomszédjával találkozik, csak pőfékel, és kalapot sem emel. Amint a kalap szót kiejtette, megjelent a két kutya. Oli szájában egy sárga kalap, kék zsinórral.

– Nahát, kiszimatoltad, hogy mit keresünk! – kiáltotta Eugénia, és megsimogatta Oli pocáját.

Liliána meglepetésében egy diófa tövében lecsücscent. Ott üldögélt egy darabig. Eugéniának eszébe jutott, hogy kalapban mentek ki lepkét fogni, de nem tudta, kalapban tértek-e haza. Aznap Liliána kalapját letették a fűbe, aztán elbújtak a diófák mögé, és jól mulattak azon, hogy a sok pillangó rászáll a színes kalapra, mint egy nagy virágra.

A gyerekek és a felnőttek elgondolkodtak a kalap-ügyön. Meleg októberi este volt. A melegtől, a diószedéssel járó fáradságtól, Nagyné végeérhetetlen pletykáitól, vagy a meglepettségtől Liliána már alig állt a lábán.

Ott ült még a kalapban egy darabig, és arra gondolt, észrevétlenül eltelt az idő, és jól szórakozott. A vödörök is megteltek dióval. Liliána látta, hogy egyik kedvenc pulcsija, amit most kölcsön adott, igen jól áll Eugéniának. Ha nem sárga ez a kalap, hanem zöldes, mint a nagyapáé, akkor vajon megkerül? Még jó, hogy ilyen virágszerű. Szép, hosszú, forró nap volt, és későre ugyan, de a kalap is megkerült.

A NAGY BEVÁSÁRLÁS

2. rész

Mit volt mit tenni, némi unszolást és huzavonát követően a szülei elengedték vásárolni a kislányt négy lej-jel a zsebében a tömbházuk melletti zöldségesboltba, és kíváncsian várták otthon a fejleményt – azzal indították útnak, vegyen a pénzre annyi almát, amennyit csak adnak érte. Azt biztosan lehet kapni a boltban, gondolták a szülők, nem lehet melléütni a tervvel. Almáért, körtéért, feketeteretekért, krumpliért, cékláért sosem kellett sorban állni – ezek mindig ott illatoztak a boltokban hatalmas faládákban, szinte kifogyhatatlanul. Négy lej annak idején azonban bőséges pénznek számított, és több mint egy kiló almát is adtak érte, fajtától függően.

A zöldségesüzletet „aprózárnak” hívták akkoriban, de hogy miért, azt a kislány csak felnőtt korában tudta meg: idegen szó volt ez, míg ő az értelmét egész gyerekkorában a saját anyanyelvén kereste. Nos, ebbe az aprózárba ment le a kislány nagy gyermeki bátorsággal,

kalandos lendülettel, bizsergető izgalommal. Amint belépett a boltba, jó hangosan odaköszönt a pult mögött álló aprózáros néninek, ahogy illik.

– Csókolom! – énekelte csilingelő hangján. Megtetszett neki a kis dallam, amit a köszöntésben felfedezett, így a raktár felől előbukkanó másik aprózáros néninek is külön köszönt:

– Csókolom! – sőt, egy éppen beérkező vásárlónak is, csak hogy hallhassa magát ismét:

– Csókolom!

De kissé zavarában is tette mindezt, hiszen annyi mindenféle tárult eléje a polcokon megóriási faládákban, hogy hirtelen nem is tudta, mire lenne szüksége a családnak – jól fogna ez is, az is, amaz is: időt kellett nyernie a bölcs döntéshez. Így, miután kellőképpen felhívta magára a jelenlévők figyelmét, alaposabban is körülnézett az oly tágasnak tetsző boltban. Cakkos papírterítőkkel ékesített polcokon hatalmas befőttesüvegek díszeltek savanyúságokkal,

*gyüvecs: zakuszka
**pufuléc: kukoricapuffancs

piramisformában felrakva: bíborszín tormás cékla, savanyú uborka, meg valami csalamádéféleség. Mellettük sorakoztak a paszulykonzervek, paradicsomkonzervek, gyüvecsek* katonás rendben. Még talán húsgombóckonzerv is volt aznap... Oldalt hatalmas faládában – ami olyan magas volt, hogy a kislány éppen csak bele tudott lesni, ha lábujjhegyre állt – piros alma, másik faládában nagyszemű krumpli. Kisebb ládákból kétféle hagyma, cékla, fekete-terek. Az oldalsó polcon ecetesüvegek sora tán túlon túl szellősen elrendezve, előttük aranyló pufulécscsomagok** szép ritmusban, mint egy múzeumban – a hiány nagy díszítőmester...

Ám a kislányt lenyűgözte a bőség, percekig szóhoz sem jutott a lelkes köszönetést követően. Összezavarodottságában azt is teljesen elfelejtette, hogy csak egy kevés almáért küldték le a szülei. A kiszolgáló néni mosolyogva figyelték habozását, mígnem egyikük megszólalt:

- Te gyerek, hol van az anyád?
- Engem küldött vásárolni! – vágta ki magát erre a kislány nagy büszkén, s azzal a lendület-

tel bele is fogott a mondókájába, összeszedvén magát hirtelen:

– Egy olyan céklakompótot a nagyüvegesből, és egy uborkakompótot a legnagyobbikból – rendelkezett magabiztosan, hanyagul a befőttesüveg-piramisra mutogatván a polcon. Három paszulykonzervet is leszedetett, meg egy gyüvecset, amit az édesapja annyira kedvelt. Aztán eleredt a nyelve: kért még gyorsan két kiló piros almát, három darab fekete-tereket, három fej piros hagymát, három fej fehér hagymát, két zacskó pufulécet – egyre erősödő önbizalommal. Kért három szem krumplit, mert hát hárman vannak a családban, mondta – és a néni lelkére kötötte, hogy a legnagyobbakat válogassák ki neki... Némi tétovázás után aztán kiválasztotta még egy szép nagy negyedik szem krumplit is – hallotta az utóbbi időben a pusmogást a családban, hogy nemsokára kistestvére születik, hátha neki is jól fog majd. Meg aztán a krumpli jó sokáig eláll, ezt régóta tudta nagymamájától.

(Folytatjuk)

ZSIGA FÖSTŐ FEST

Zsiga füstő az Isaszeg felé eső faluvégben lakott, réges-régen, amikor még az egész világ fehér volt. A hófehér égbolt alatt, a hófehér földön, a hófehér tengerek partjain hófehér erdők lombosodtak, hófehér folyók kanyarogtak a hófehér hegyek között, hófehér tehének ittak a hófehér habokból, a hófehér réteken hófehér fűszálak lengedeztek, s a hófehér fűszálon hófehér katicabogár sétált, akinek fogalma sem volt róla, hogy neki hét pöttye van, hiszen hófehér háton hófehér pötty, az anyyi, mint a semmi.

Jó dolga volt Zsiga füstőnek. Naphosszat hevert hófehér hátán, ha meg nagy ritkán festeni támadt kedve, elővette hófehér palettáját, kinyomta rá a hófehér festéket, és hófehér ecsetjével hófehér tájakat pingált a hófehér vászonra.

Ilyen hófehéren forgott a világ kereke egészen addig a nevezetes napig, amikor Bazsarózsa Mária sírva fakadt.

Hogy mi közünk nekünk Bazsarózsa Máriához? Sok, nagyon sok, mivel ő Zsiga füstő felesége. Bazsarózsa Mária igazán szemrevaló fehérszemély volt, nála fehérebb személyt elképzelni is nehéz lenne. A haja fehér, mint a vadgesztenye, szeme fehér, mint a hajnali nap fehér ragyogása. Ott ült hát Bazsarózsa Mária fehér szobája fehér székén, s fehér szeméből nagy, fehér könnycseppek potyorásztak, panaszosan végigfolytak fehér arcán, s rácsöppen-tek fehér pruszlikjára.

– Mi bajod, édes, egyetlen lelkem, bogaram? – kérdezte Zsiga füstő, aki, mint látjuk, a szép szavakért sem ment a szomszédba, a szép szavak azonban a világ eleji időkben is annyit értek, amennyit most.

– Azért sírok – hüppögte Bazsarózsa Mária –, mert olyan egyforma minden ruhám.

Ajaj, érezte ám Zsiga füstő, hogy nagy baj van. Itten ruháról van szó, abban pedig a nők nem ismernek tréfát. Összeszedte hát minden

ékesszóló tudományát, és rázúdította Bazsarózsa Máriára.

– Már hogy volna egyforma, amikor van hosszú, rövid, kivágott, bevágott, slingelt, bugygyantott, suttyantott, plisszírozott, passzírozott, áthúzott, horgolt, kötött, kézzel szőtt, nyújtott, koptatott, bolyhozott, selymes, recés, szűk, zsák, mák, rák...

– De nem és nem – toppantott egyet fehér cipős, fehér harisnyás fehér lábacskaival Bazsarózsa Mária. – Nem úgy gondolom!

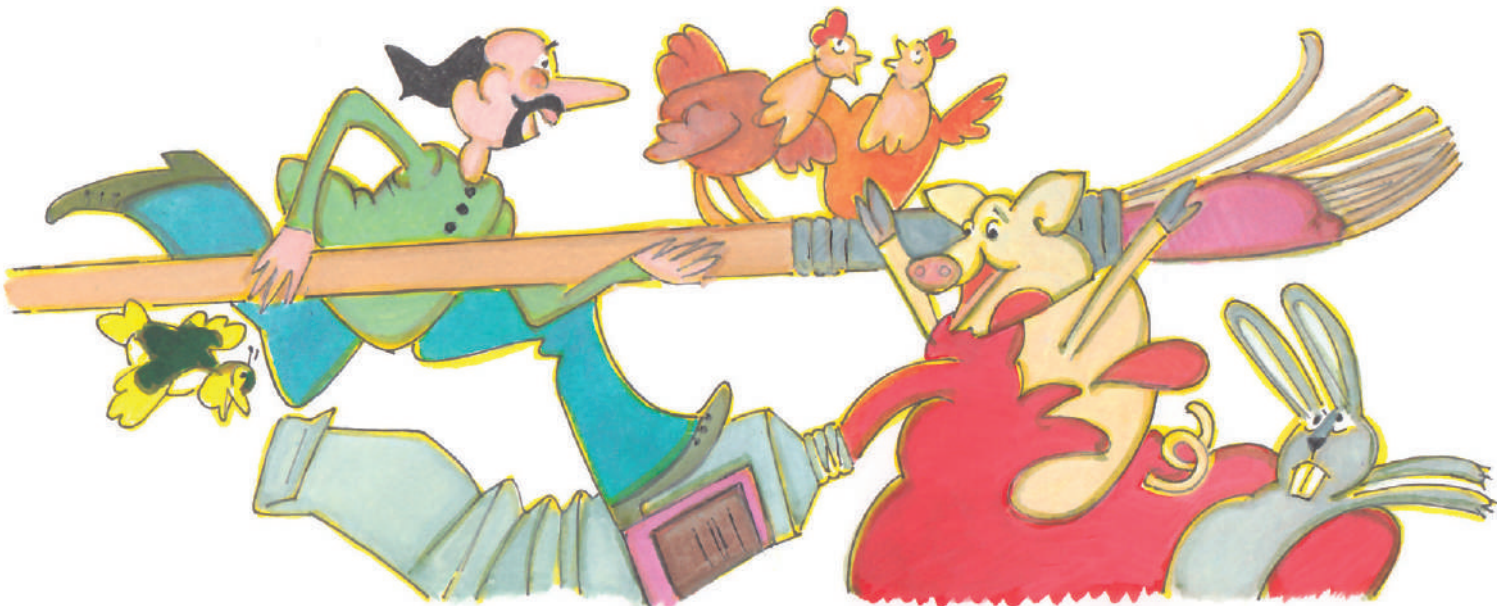
– Hát, hogy gondolod, kedveském?

– Nem tudom – sírta Bazsarózsa Mária –, de másmilyen ruhákat akarok.

Látod, ilyenek a nők. Nem tudják pontosan, de a szívük legmélyén érzik. Mert honnan is tudott volna Bazsarózsa Mária a színekről, hiszen akkoriban az embereknek még az álmai is fehérérek voltak. De lám, mégis megérezte. Talán egyszer, amikor eltöltötte a Zsiga füstő iránt érzett szeretetet, akkor derengett föl neki, mint valami égből szivárgó zene, egy csöppnyi világoskék. Vagy éppen ellenkezőleg, amikor hagra gyúlt iránta, megvillant előtte egy szikrányi piros. De akárhogy is érezte meg, hajthatatlan volt. Csak sírt és toporzékolt.

– Na, várj csak – mondta Zsiga füstő –, és odament a műterme sarkában álldogálló nagy, fehér ládához (tulipántos láda volt különben, csak hát, ugye, fehér alapon fehér tulipánok?), fölnyitotta a födelét, mélyen behajolt, és matatott, kutatott odabent, zirgett, zörgött, mint egy kisegér. Aztán kiemelkedett belőle, s a kezében egy tubust tartott. Letekerte a kupakját – és láss csodát! –, mint az új világ, maga a győzedelmes világ, a piros festék vakítva áradt a hófehérségbe, és Bazsarózsa Mária felsikkantott a gyönyörűségtől.

Zsiga füstő pirosra festette a felesége szoknyáját.

Bazsarózsa Mária nagy boldogságában végigszáguldotta a kerttet, az utcát, hühű, a fehér világban egy tűzgolyó, egy vulkánkitörés, egy csillagrobbanás, piros, piros, piros.

És zúgás támadt. Én is színes akarok lenni, én is, én is. Egyre többen, egyre erősebben. Zsiga füstő kapta piros ecsetjét, és pirosra festette a házat, a ribizlibokrot, a tyúkokat, a malacot.

Amikor az égre fogta ecsetjét, mit lát? Az ég elhúzódik. Elhúzódnak a vizek. Elhúzódnak az őzek, a nyulak, vadgalambok, kökények, szilvák, kankalinok, harangvirágok. Azt mondják, nem akarnak pirosak lenni.

Piroslik Zsiga füstő haragja a nagy pirosságban.

– Hogyhogy nem akartok?! Hát milyenek akartok?!

– Te vagy a füstő, neked kell tudni – mondják a vizek, az őzek, a nyulak, a vadgalambok, kökények, szilvák, kankalinok, harangvirágok. És azt mondja az ég is.

– Ej – morran egyet Zsiga füstő, és bemegy a műtermébe, fölemeli piros ládájának piros födelét (tulipántos láda különben, na, de piros alapon piros tulipánok?), mélyen behajol, és kutat, matat odabent, zireg-zörög, mint egy kisegér, aztán nagy sóhajjal kiemelkedik, a keze tubusokkal tele, na, látod, és már fest is.

Fölragyognak tűzsárgák, olívdzöldek, mélykékek, pirosak. Zsiga füstő izzad, dolgozik. Fel-dübörögnek a szivárványszínű vizesések, sö-

tétzőlden zúgnak a fenyvesek, aransárgák a búzátáblák, és nincs megállás, mert jön az ős. Ami eddig zöld volt, azt most sárgára, pirosra kell festeni, aztán jön a tél a sok fehérrel, aztán a tavasz türkizei, rózsaszínei, élénksárgái, áttetsző zöldjei, mosolygós barnái.

Dolgozik Zsiga füstő keményen, lám, az emberekre is van gondja, micsoda szépre festi a lányokat, s ahol meg haragot, viszályt lát, oda nagy fekete pacákat pötytyint, hogy épp a szívére ment annak az ordító embernek.

A savas eső áztatta erdőket is befeketíti Zsiga füstő, de látszik rajta, jobb szeret esküvőt festeni, virágokat varázsol az ifjú pár lába elé, színes szalagokat lobogtat a menyasszony hájában, szikráztatja a napot – így örvend Zsiga füstő, ha megértést és szeretetet lát.

S ha nagy ritkán akad egy szusszanásnyi ideje, hanyatt fekszik ezerszínű kertje zöld fái és bokrai között, elgyönyörködik gesztenyebarna, bazsarózsaarcú, türkizszemű feleségében, aki zölddel slingelt, sárgával buggyantott, pirossal suttyantott, arannyal plisszírozott, püspöklilával passzírozott, égkéssel áthúzott, robbanóvörös és alélsárga és kukorékolókék ruhákban sétálgat a csodálatosan tarkabarka világban.

Maga sem tudja miért, olyan boldog Zsiga füstő, milyen még sose volt. És ha azt kérdeznéd, mi ebből a tanulság, hát csak annyi: láthatod, a világ ügyes-bajos dolgait mindig a nők igazítják el.

KÓSZABÓCSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK

JORDÁNIA

Márhába! Szálám!
= Szia!

A Föld legmélyebben fekvő országa Jordánia. Vörös sivatagában töményen sós a Holt-tenger, a fürdést kihagyjuk. Az ország Európa, Ázsia és Afrika találkozásánál fekszik, Irakkal, Szaúd-Arábiával és Izraellel határos. 26 kilométeres partvonala a Vörös-tengerre fut. Kikötővárosa Akaba, ahova foszfátot és kálisót szállítanak. Sivatagok, északon és nyugaton hegységek, a Jordán folyó és a Holt-tenger között pedig fennsíkok várnak. A 647 kilométeres Jordán-ösvényen Um Qais-tól 40 nap alatt gyalogolnánk át az országon.

Vállat, térdet eltakaró viseletet öltünk a nagy hőség ellen. Télen itt is hullhat hó. Terepjárókra ülünk, hogy a legmagasabb hegycsúcsra, az 1854 méteres Jabal Umm ad Damitra feljussunk. Közben kecskéket is terelünk. Átpillantunk Szaúd-Arábiára. Mózes is a jordániai Nebo-hegyről látta meg a bibliai ígért földjét.

A tevéken haladó karavánok nyomán a nabateus törzs fővárosába, Petrába érkezünk. A mai romvárost sziklákból vájták ki Jézus születése előtt. Beduin pásztorok a sivatag rejtett gyöngyszemeként óvták és titokban tartották. Évszázadok múltán a homokból a régészek kincstárat, színházat, királyi palotát, kaput és kolostort tártak fel. Mindehhez 850 lépcsőn mászunk fel. Sivatagi pirókot fürkészhünk, és a napnyugatra néző kilátóknál a látványban gyönyörködünk. A titokzatos táj kedvelt filmes helyszín, itt vették fel az Indiana Jones és a Transformers film néhány jelenetét. A szurdokban a barlangok falaiba vésett őskori rajzokat böngészünk, majd gyertyafényes sétára indulunk. Lenyűgöző sziklaalakzatok között járunk. A mesés sivatag, a Rum vádi homokjában hengerghözünk. Beduinok sátrában, 5 fokal leveghözben éjszakázunk.

A Dana Természetvédelmi Területen citrusfák, trópusi akáciák és sivatagi cserjék között kőszáli kecske, hegyi gazella, róka, borz, sündisznó, farkas, szirti borz, csíkos hiéna, sakál él. E XV. századi Dana faluból jutunk el Ammanba, a fővárosba, ahol a Citadellából fürkészhünk a várost, a 6000 férőhelyes római kori színházat. Belépünk a 35 m átmérőjű kék kupolájáról híres, modern I. Abdullah király mecsetbe, az egyetlenbe, amit nem muszlim vallásúak is látogathatnak.

Madaban városában a Szent György templom mozaikpadlóján a világ legrégebbi térképe a Szentföldet és környékét ábrázolja. Dzszerashba utazunk, ahol ókori római istenek templomait, oszlopcsarnokos utcát, színházakat, mozaikpadlós keresztény templomokat és óriási, díszes szökőkutat találunk.

A mai Jordániában II. Abdullah király uralkodik, aki békét tart. Muszlimok és keresztények jól megférnek egymás mellett, ráadásul számtalan háborús menekültet is befogadnak. Kedvesek, segítőkészek, de szigorúak, ha udvariatlanul, bal kézzel eszünk vagy iszunk. Udvariasságnak tartják, ha háromszor visszautasítjuk a kínált ételt. A bárányhúsos-rizses *mansaf*-fal, nemzeti ételükkel fogadnak. *Humusz*, *falafel*, *kebab*, lepénykenyér már az asztalon. A desszert szirupos *baklava* vagy sajtos-édes *künefe* (knafeh).

A sok gyermeket nevelő országban kevés az írástudó. A fiúk hanyagolják a tanulást, a lányokat tiltják az iskolától. Az UNICEF szervezet segít abban, hogy mindez lassan megváltozzon. Az utcán ma is úgy jár a család, hogy az apa megy elől, utána az anya, akinek öltözetéből csak a szeme látszik ki, körülötte a gyerekek. A lányok sötét ruhában csevegnek egymással. A fiúk hosszú ujjú inget, nadrágot viselnek, nagyobb korban földig érő fehér ruhát, fejükön kendőt hordanak.

sukran = köszönöm
Isz mek é? = Mi a neved?
ájvá = igen / lá = nem
és = kenyér
májjá = víz
melhhh = só
Músza = Mózes

Az ország hivatalos nyelve az arab, bár a jordániaiak angolul is jól megtanulnak. A jordániai arab különbözik a modern arabtól, ezt beszélnek a tanárok és a gyerekek az iskolában: a madani nyelvjárást a városban, a fallahit vidéken, a beduint az állattenyésztő, vándorló törzsekben.

Írni modern arabul írnak, akárcsak más 21 országban. A jordániai arab írás egyik elődje a petrai nabateusok V. századi írása. Az iszlám vallás se-

ج	ث	ت	ب	ا
jim	tha	ta	ba	alif
ر	ذ	د	خ	ح
Ra	dhal	dal	kha	ha
ض	ص	ش	س	ز
dad	sad	shin	sin	zay
ف	غ	ع	ظ	ط
fa	ghain	'ain	Tha	Ta
ن	م	ل	ك	ق
num	mim	lam	kaf	qaf
ء	ي	و	ه	ه
hamzah	ya	waw	ha	ha

gítette az írás elterjedését, amellyel gyönyörűen díszítettek is. A betűket egymáshoz kötik, tollírással haladnak jobbról balra. Ábécéjükben nincs nyomtatott és írott betű, sem kicsi vagy nagy. Ugyanaz a betű másképp néz ki, ha a szó elején, közepén vagy végén található. A szóközi betűalak a legfontosabb. Nyelvük 28 mássalhangzót és 3 magánhangzót tartalmaz, ezek lehetnek hosszúak vagy rövidek. Sok mássalhangzó torokhang.

Hauff meséit, Seherezádé történetét vagy Kertész Erzszi könyvét olvasva ismerkedünk e távoli világgal. Lazításként a jordánok kedvenc csapatjátékait játszunk: focizunk, kosarazunk. A világhálón hagyományos táncokat, zenét keresünk, vagy e kódot beolvastva az egyik legrégebbi húros hangszert, a *rebabot* hallgatjuk.

Milyen bibliai helyszínek és történetek kapcsolódnak Jordániához? Nézzetek utána, és írjátok meg nekünk!

Összeállította: BERKI TÍMEA

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK A HALLERKŐI HALLEREK ERDÉLYI KASTÉLYAI

A XVI. században indul a nürnbergi Hallerek erdélyi története, amikor Haller Péter feleségül veszi a magyargyerőmonostori Kemény Katalint. Főkirálybírók, kincstárnokok, kamarások lettek a Hallerek. Haller Péter, a szászok grófja és kincstárnok az 1550-es években Szebenben bástyát építtetett, és birtokot szerzett Fehéregyházán, Zoltánban, Balázstelkén és Vízaknán.

Balázstelke

Fehéregyházán a XVII. században épült az a kastély, amit Kazinczy Ferenc 1816-ban meglátogatott, és amit Petőfi is látott 1849-ben. Azóta a kastély romba dőlt, a Hallerek 1813-ban épült három-

szintes csűrje pedig evangélikus templommá alakult 1903-ban. Zoltánban már alig emlékeznek rájuk, udvarházuk omladozik. A balázstelki Haller-kastélyban iskola működik, oromzatán a címert román zászlóra cserélték. 1606-ban Haller Gábor, Bocskai István fejedelmünk legügyesebb bajnoka kapta a kapjoni uradalmat. 1699-ben bárói, majd 1713-ban a kapjoni ágon grófi rangra emelkedtek.

A kapjoni kastélyt a kukoricáson át közelítjük meg. A régi, körbástyákkal, kőfállal védett várkastélyt a Szamosból elvezetett vizesárok fogta körbe. Az 1725-ben barokk stílusban megújított épület zsindegyel borított manzárdtetőt, homlokzata rokokós kagylódíszeket kapott, melyeket török fejek, fenyőtobozok, szalagfonatok, indák kereteztek. A Haller Borbála által megrendelt és a kolozsvári festő Matthias Veress által vászonra festett érzékekről (gustus, olfactus, auditus, visus, tactus / ízlés, szaglás, hallás, látás, tapintás), valamint a szép belső terekről egy 1795-ös leltárban írtak.

1849-ben itt ápolták a szabadságharc sebesültjeit. 1950-ben a Mezőgazdasági Termelőszövetkezet költözött ide, a kastélykertet felszántották. Műemléki értékeit elismerték, az 1980-as években betonnal erősítették meg morzsolódó falait és ingatag kéményeit. Az egyik kagylódíszet a falu hirdetőtáblájaként használták. Mai tulajdonosai nem gondozzák a kastélyt, ami látogatható, de falai közé nem ajánlott bemenni.

Ősi fészükük mégis Kerelószentpál volt. 1760-ban a régi helyére épült barokk kastélyuk a tündéri kert közepén nyári lakként szolgált. Haller Gábor ekkor építtette a kápolnadombi családi kriptát és az ötszintes magtárát. Utolsó tulajdonosai Haller Ilona Katalin és férje, Harmath Ferenc, aki a grófi család tanítója volt. Az U alakú kastély díszes berendezése, egymásba nyíló lakószobái, mintás parkettje, porcelánkályhái, központi fűtése csak emlék. Miután manzárdteteje is elpusztult, csak külső falai és kéményei dacolnak az idővel.

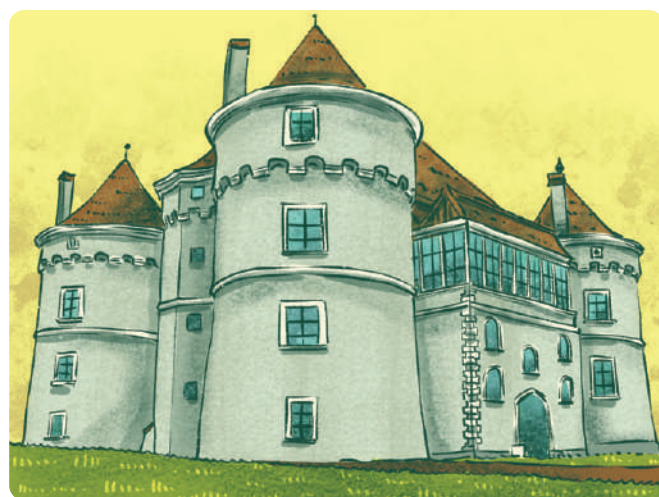
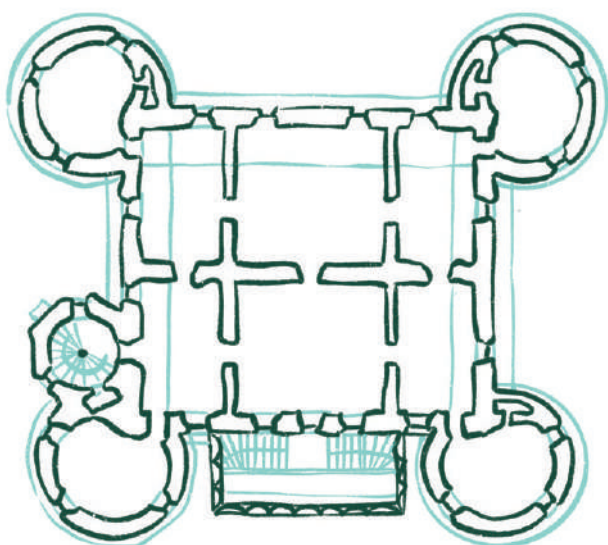

▲▲▲
 ▲ Magtár és dombormű-töredék, Kerelószentpál

A család marosugrai kastélyát viszont sikerült megmenteni úgy, hogy eladták, és abban megnyílt Erdély első kastélyszállója. Az itt látható bordó ülögarnitúra, tálalószekrény, családi portrék a Hallerek örökségéből maradt. Keressétek fel!

Marosvásárhelyen Haller Béla francia- és olasztanár ápolja a család történetét, és vezeti az erdélyi nemes családokat egyesítő Castellum Alapítványt. Küküllővári várkastélyukat Mátyás király adta bérbe Ștefan cel Marenek, Bogdan vajdának. Petru Rareș vajda elveszítette azt, majd lerombolták. A Bethlenek építtették fel a mai kastélyt, amelyet 1884-ben Haller Jenő kártyán nyert el Bethlen Márktól! A leszármazottaknak sikerült visszaigényelniük, de át is kellett engedniük egy vállalkozásnak, így ma a zsidvei borvidék központja. Előzetes bejelentkezéssel látogatható.

▲▲▲
 A küküllővári kastély és alaprajza

Összeállította: BERKI TÍMEA
 Illusztráció: STARMÜLLER BORÓKA

Kinek köszönhetjük a fehéregyházi Petőfi-élműzeumot?

GURULÓ ÁLMOK

2. rész

Két ábrázolás között Ingrid rajzolni, sőt festeni is szokott. Ha megkérdezi valaki tőle, hogy mit csinál, ő annyit mond:

– Írok egy erdőt sok-sok fával.

Máskor pillangókat rajzol. Minden műve egyforma a kívülálló szemében, ő viszont pontosan tudja, hogy melyik az erdő és melyik a pillangó.

Most elmesélem Ingrid egy hétköznapiját, amelynek a végén valami különös történik majd vele.

Hétfő van, reggel hét óra. Belép a hálóterembe Lujza néni, a délelőtti nevelőnő, és elkiáltja magát:

– Ébresztő, gyerekek!

A hat kislány mocorog a paplanok alatt. Ingrid a szemét dörzsölgeti, leszáll az ágyról és kacsázó lépésekkel a szekrényéhez megy, a felső polcra leveszi a fűzőld pulcsiját és a fakobarna nadrágját. Ruhátára szegényes. Elegáns, szép ruhadarabjai nincsenek, csak a szükséges holmik. A pulcsit és a nadrágot az ágyára teszi, s a mosdóba igyekszik.

Mosdás és a segítséggel történő öltözködés után az ebédlőbe mennek: elől a nevelőnő, mögötte a kislányok, kézen fogva, kettesével. Reggeli után irány az osztályterem, kezdődnek a tanórák. Órák után következik az ebéd. Nem ízlik a leves, kelletlenül szürcsölgeti, a nevelőnéni rászól. A második már finomabb, de fele a tányéron marad, mert sietni kell, jön a másik csoport.

Délután újra az osztályteremben ülnek a harmadikosok. Ábrázolnak, van, aki rajzol. Ingrid most nem erdőt és nem pillangót ír, vagyis rajzol, hanem napot.

Kilyuggatja a lapot a pontozóval, ami egy hosszabb szegre emlékeztető eszköz. Pillanatok alatt kész van a nap és a sugarai. Végigtapintja az ujjával az apró lyukacskákat, mosolyogva kérdezi:

– Ugye, milyen szép napot írtam?

– Majd hozzáteszi: – Érzem a melegét meg a fényét is a kezemmel.

Ábrázolás és rajolás után az a bizonyos Sára néni lép a terembe néhány önkéntessel, és bejelenti, hogy elviszik a harmadikosokat egy hatalmas nagy üzletbe, ahol kedvükre jöhetnek-mehetnek és fagyizhatnak is. Ingrid örvend, hiszen ritkán van része a nagyvilággal való találkozásban.

(Folytatjuk)

KÉPZELET ÉS FANTÁZIA

Szóországban annál nagyobb a becsületed, minél többször van rád szükség, és minél népesebb a családod. *Képzeletet*, a szógyereket ritkán szótték mondatba, és családját is kicsinek hitte: csupán a *képzél* ige a felmenője, más rokona nincs.

Fantáziát a repülőiskolában ismer-te meg.

– Rokonok vagytok – mondta az ok-tató, és egymás mellé ültette őket, de *fantázia* kényeskedve fordult el tőle:

– Az én családom görög száрма-zású, dédanyám az előkelő *fantazma-gória*, *fantom* bácsikámtól mindenki retten, *fázis* öcsém nélkül megbénul a fizika, tu-dományos-*fantasztikus* bátyám pedig világhírű irodalmár és filmes. Velem jellemeznek minden ötletgazdag embert: dús a *fantáziája*.

Képzeletet úgy letaglózta ez a dicsekvés, hogy meg sem hallotta az oktató szavát:

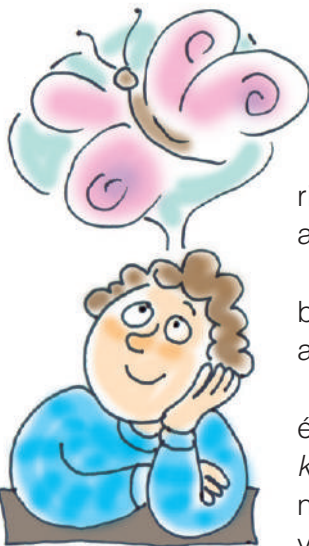
– Most pedig repülni tanulunk.

Fantázia néhány szárnycsapással már a le-gvégőben is volt.

– *Fantasztikus!* – ujjongott testvére, a *fantá-ziál* ige.

Képzeletet földhöz ragasztotta az aggoda-lom: nem tudok repülni, nincs testvérem, aki nekem szurkolna, nem is kellek senkinek, helyet-tem mindenki az előkelő *fantáziát* választja.

– Meg ne torpanj, *képzelet!* – biztatta a jó öreg röp-mester. – Sose bánd, hogy nem a divat

kapott szárnyára, mert az könnyen emel, könnyen ejt. *Fantáziát* használják minden nyelvben, de vajon értik igazi jelentését? Ismerik eredetét? Ki látja a szálát, amely a *fantomhoz* vagy a *fázishoz* köti?

Képzelet szárnya mintha meglib-bent volna. Hangot hallott, úgy tűnt, az idők végtelenjéből érkezik:

– *Kép* vagyok. Az őőd. Sok ezer éves, de ma is életerős. Butuska *képzelet!* Neked ne lennének roko-naid?! Hát a sok édes- és unokatest-vér: *képzét*, *képzeltetés*, *képzeltetés*, *képzeltetés*, *képzeltetés*! Nagybá-

csik, ángyikák, sógorok: *képzés*, *képi*, *képlet*, *képes*, *képtelen*! Hatalmas a családfánk, és új ágai nőnek, amíg én, a *kép*, a közös tő összetar-tom őket.

Ekkor egy sereg szó érkezett.

– Idegeneknek belépni tilos – reccsent az ok-tató hangja.

– Hozzánk tartoznak – szólt *kép* családfői te-kintéllyel. – A tövük más, de a jelentésük rokona *képzeletnek*. Hadd szurkoljanak neki.

És jött *ábránd*, *tünemény* és *merengés* csip-kefőkötőben, *légvár* hóbortos kalapban, *agyrém* és *látomás* tépett konttyal.

– Minket már szinte elfeledtek. Ne hagy-d, hogy veled is ez történjen. Szállj fel, *képzelet!*

De *képzelet* ezt már nem hallotta. Felhőknél magasabban szárnyalt.

SZÓLJ, SZÁM!

1. Rajzoljátok le a **kép** gyök szóbokrát minél több ággal: képzett és összetett szavakkal.

2. Melyik igekötők illenek a **képzél** igéhez, és melyik jelzők a **képzelet** főnévhez?

Kedves Nyelvőr vitézek, várjuk az egyéni és csoportos megfejtéseket papíron vagy elektronikus levélben! Szorgalmatokat havonta 2-3 díjjal, tanév végén 3 Szólj, szám!-nagydíjjal és sok Nyelvőr-díjjal jutalmazzuk.

◆ ILYEN A SPORT NYEREGBEN

MÜLLER KATI rovata

A lovak különleges állatok, sokan szeretnek a közelükben lenni, velük együtt mozogni. Egyre több a lovas órákat kínáló lovardák száma, Gyuri is rendszeresen lovagol. Lépés, ügetés, vágta – ezek az alap „jármódok”. Gyuri egyelőre a lépést gyakorolja, de képzeletben már vágtazik.

Korábban majdnem mindenki lóval közlekedett. A lovas futárok váltott lovaikkal hihetetlen gyorsan juttatták el a hírt, a levelet a címzetthez. Ma már kedvtelésből, hagyományőrzés vagy sport céljából lovagolunk.

A lovas versenysportok a ló és lovasa közti harmóniát, ügyességet és képességeket mérik fel. Amióta az öttusában a lovaglást akadálypályára cserélték, a lovaglás az egyetlen olimpiai sportág, amelyben állat szerepel. A lovat éppúgy sportolónak tekintik, mint a hátán ülő lovast. A ló utaztatása nagy feladat: speciális, klimatizált, rugós felfüggesztésű lovasszállító teherautóra van szükség. Utazás után, a helyszínen a lovak, akárcsak a sportolók, megfelelő körülmények között pihennek és regenerálódnak a versenyre.

Az 1952. évi nyári olimpiai játékok előtt csak férfi lovassági tisztek versenyezhetek az olimpiai lovas számokban. Azóta viszont a lovaglás lett azon kevés olimpiai sportok egyike, ahol nők és férfiak, civilek és katonák közvetlenül egymás ellen versenyezhetnek.

A mai olimpiai lovas szakágak közül a díjlovaglásban az számít, mennyire jól idomított a ló. A négyszögnek nevezett pályán zenére, pontosan kell végrehajtani a díjlovas elemeket. A nézőben ez leginkább egy balettelőadás hatását kelti. A díjugratásban akadályokkal ellátott pályán kell a lehető leggyorsabban és legkevesebb hibaponttal végighaladni. Az összetett lovastusa díjlovaglásból, természetes akadályokkal tűzdelt tereplovaglásból és díjugratásból áll.

Lovas sportnak számít még a lóhátról játszott, gyephokihoz hasonló lovaspóló, az álló vagy vágtazó ló hátán akrobatikus gyakorlatok végrehajtását feltételező lovastorna, amivel Sári épp most ismerkedik, a lovas fogathajtás, a lovasíjászat, a távlovaglás és a galopp, ahol a lovak vágtaiban, a hátukon ülő, kis termetű zseké irányításával futnak, és az egyetlen cél a gyorsaság.

A HÓNAP KÉRDÉSE

Mi a neve a világhírű, magyar versenylónak, melyet „legyőzhetetlen csodakancának” is neveztek?

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Sportoljatok a Napsugárral! Nevezetek be a Napsugár Öttusa Bajnokságra! A nevezés feltétele: a sportrovat kérdéseire beküldött legalább 3 válasz. A válaszokat a naps.sziv@napsugar.ro címre várjuk, de postázhatjátok, vagy odaadhatjátok terjesztőinknek is 2026. január 31-ig.

MASZAT MŰVÉSZ MŰHELYÉBEN TARKABARKA VILÁG

MASZAT MŰVÉSZ FELHÍVÁSA

Olvassátok el figyelmesen a 14. oldalon található *Zsiga füstő fest* című Lázár Ervin-mesét. Fessétek meg, milyennek képzelitek a leírás alapján Zsiga festő kiszínezett világát: Zsiga festő műtermét, Bazsarózsa Mária szobáját, a kertjét vagy az utcát. Használjatok vízfestéket, temperát, zsírkretát vagy filctollakat.

Hallgassátok és tanuljátok meg Gryllus Vilmos *Ősz szele zümmög* kezdetű dalát. Keressetek érdekes formájú őszi falevelet. Színes lapra helyezve rajzoljátok körbe és vágjátok ki, majd ragasszátok fehér rajzlapra. Színes ceruzával rajzoljátok meg a levél erezetét, körülötte pedig színes, kacskaringó hullámvonalakkal ábrázoljátok a szél kavargását.

Ősz szele zümmög...

Gryllus Vilmos

Ősz sze-le zümmög, a-lu-tik a nyár már,
A-lu-hatnál fa-le-vél, ha le-száll-nál.
A-lu-hatsz fa-le-vél, be-ta-har a tél,
Reg-gel a ka-ca-gás az e-ge-kig ér.

Ősz szele zümmög, aluszik a nyár már,
Aluhatnál falevél, ha leszállnál.
Aluhatsz falevél, betakar a tél,
Reggel a kacagás az egekig ér.
Aluhatsz falevél, betakar a tél,
Reggel a kacagás az egekig ér.
(Gryllus Vilmos)

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

Összeállította: BAK SÁRA

TALÁLD KI!

MÜLLER KATI rovata

A megfejtéseket a 26. oldalon találod.

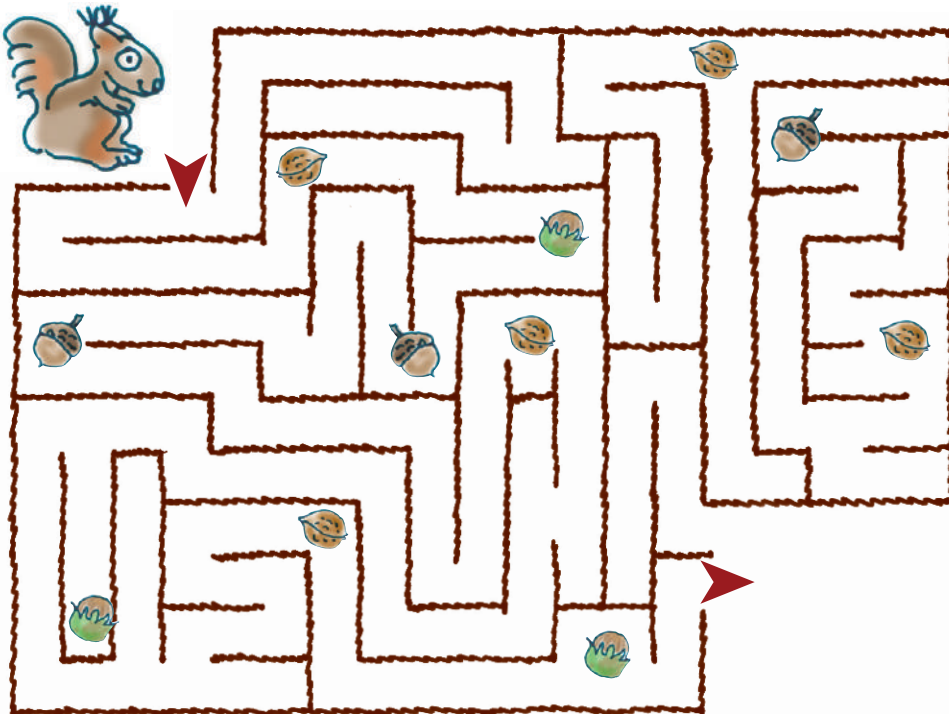
NEVESS VELEM!

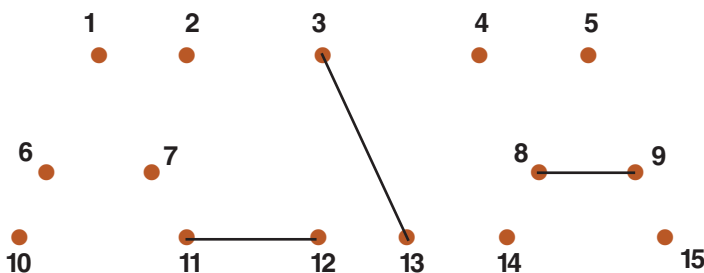
A krumpli kérdi a hagymától:
– Miért gondolod, hogy téged jobban szeretnek az emberek, mint engem?
– Mert engem mindig megsiratnak, amikor hámoznak.

◆ Két szőlőszem megy a vasúti síneken. Azt mondja az egyik:
– Majd én szólok, ha jön a vonat.
Kis idő múlva:
– Must!
◆
– Doktor úr, tudna valami mozgást javasolni, amitől lefogyok?
– Persze. Forgassa a fejét jobbról balra, majd balról jobbra többször egymás után.
– És mikor végezzem ezt a gyakorlatot?
– Valahányszor édes-séggel kínálják.

1 | Úgy vezesd végig a mókust a labirintuson, hogy útközben minél több diót, mogyorót és makkot gyűjtsön – ha mindeniket nem is. Egy útszakaszon csak egyszer mehetsz végig.

2 | Csak azokat a pontpárokat kösd össze, amelyek mellett gyümölcs nevét találod. Mi a megfejtés?

1-2 – padlizsán

1-10 – som

1-11 – mangó

2-3 – zeller

2-11 – ananász

3-12 – kivi

3-4 – csicsóka

4-5 – brokkoli

4-13 – egres

4-14 – pomelo

5-14 – birs

5-15 – ribizli

6-7 – füge

REJTVÉNY-PÁLYÁZAT

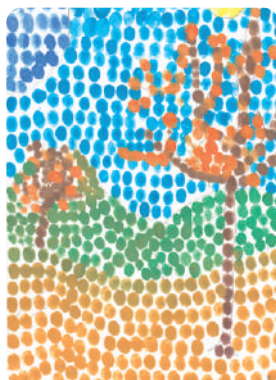
Tóth Ágnes versének utolsó sorát, a rejtvény megfejtését küldd el nekünk, ha pályázni szeretnél meghirdetett díjaink valamelyikére: havonta 5 kisebb, év végén 5 nagydíjat sorsolunk ki.

VÍZSZINTES

1. A megfejtés

5. Ehetővé válik a gyümölcs
9. Amely személyek
10. Kicsírázó, földből előbújó
12. Reggel ágyából ...
13. Hümmögni kezd!
14. Eleinte turkál!
15. Ravaszdi állat végtagja
19. Sima lesz!
21. Paszuly
23. Arad megye autójele
25. Doktor, röviden
26. Pusztítók
28. Erődtítmény
30. Patak közepe!
31. Szesziesital (GIN)
33. Se ..., se ablaka
35. Vicc csattanója (POÉN)
36. Régi, szandál-szerű lábbeli

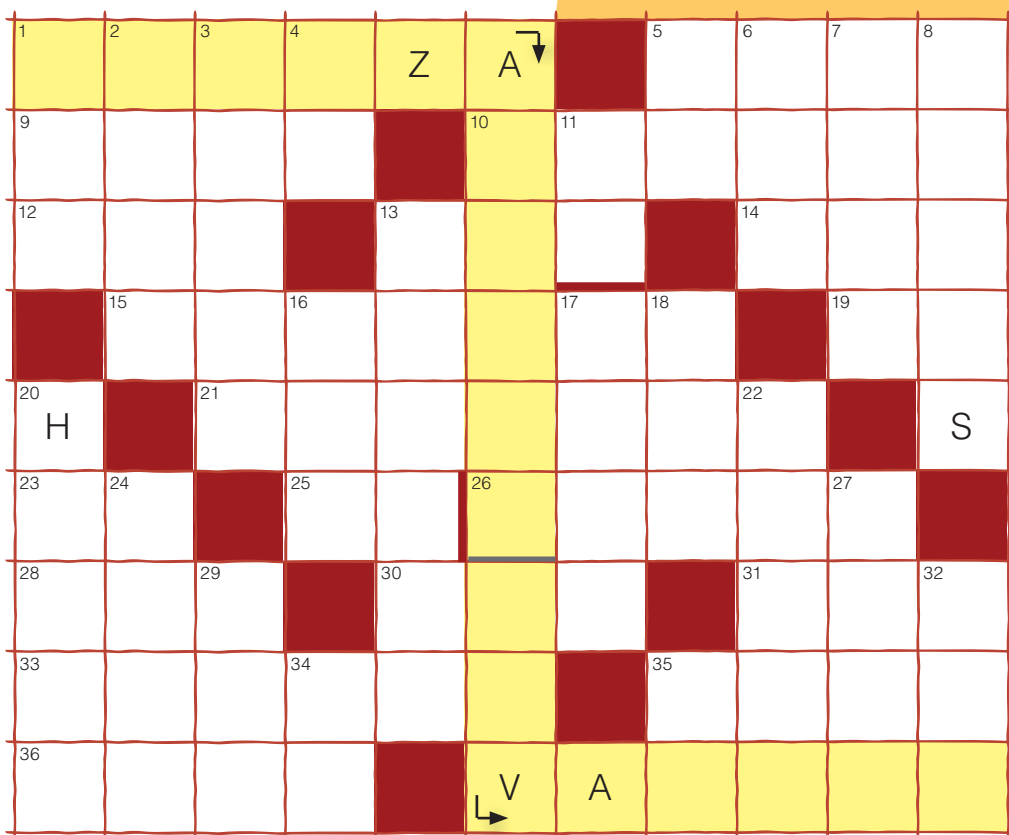
Darvas Zsófia, Szamosdara

Jól sepert az őszi szél,
gyűlt ezer zsák falevél.
Felkapta a hátára,
s dobta postaládába.

Ó, te buta őszi szél,
nem is tudod, mit tettél.
Elküldted a leveleket,
s nem címeztél egyet se meg.

Ismeretlen címzettnek
lesz majd oka panaszra,
meglátod, hogy valamennyit

VAJNÁR ILONA rejtvénye

FÜGGŐLEGES

1. Nem lát	8. Fafajta	24. Tengeri, lapított formájú hal
2. Azonos korú testvérpár	11. Igaz Márton monogramja	27. Bentről a szabadba jut
3. Takarmány tartósít (SILÓZ)	13. Vízi állatok serege	29. Rotor mássalhangzó
4. Saját kezűleg, rövidítve	16. Sűrű, párás levegő	32. Kannavég!
5. Ééééé!	17. Szemléltető rajz	34. Apu magánhangzó
6. Keretvég!	18. Fabatka közepe!	35. Papp Sára monogramja
7. Rejtvénykészítőnk neve becézve	20. Téli csapadékkal borított	
	22. Szoros csomót köt	

E havi díjazottak: Farkas Anna-Veronika, Nyáradkarácson;
Veres Emese, Kovászna; a marosvásárhelyi Művészeti Líceum IV. B;
a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium III. osztálya.

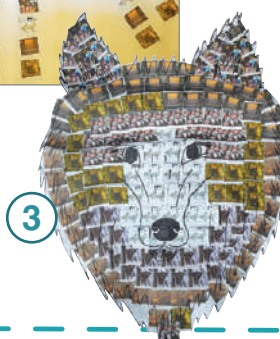
HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!

KÓSZABÓCSZA

postát bont

Az elmúlt tanév legszebb Napsugár-bélyeggyűjteményeiből válogattunk: **Koronka**, Dósa Ibolya osztálya (1); **Désfalva**, Gagy Erika osztálya (2); **Marosvásárhely**, Bolyai Farkas Líceum, Fülöp Izabella Tünde osztálya (3); **Seprőd**, Táslavan Melinda osztálya (4); **Nyárádkarácson**, Fazakas Csilla osztálya (5).

A **nagyvárad** Szent László Líceum Fehér holló osztálya Maszat művész-nagydíjat nyert: a *Csillagok az égitesetek között* című füzeteket. *Nagyon jó ez az összeállítás, rengeteg dolgot felsorakoztat, amiről idén tanultunk, és olyat, ami nagyon fontos, de nem maradt rá idő. Nagyon tetszett nekik!* – írta tanítójuk, **Molnár-Gál Sarolta**.

A **betfalvi** Tompa László iskola két összevont osztályának tanulói a tavalyi tanévben, a *Mesterségek* elnevezésű projekt keretében, pótlófonalból szőni tanultak, kosárfonással, csuhéfonással ismerkedtek.

Ezt a tudást az iskolából kikerülve is alkalmazni tudják.

▶ **Lőrinczi Juliánna** és **Pásztor Viola** tanító nénik

A **Találd ki!** feladatok megfejtései: **2.** Alma.

A melléklet feladatainak megfejtései:

1. Levélhullató;
2. 1-E, 2-F, 3-D, 4-B, 5-C, 6-A;
3. És mennyi a világcsúcs?
4. Fél nyolc;
5. Ágyúval lő verébre: aránytalanul nagy erőfeszítést tesz, hogy egy jelentéktelen dolgot elintézzен;
6. Hg6#

NAGYENYED

1.

Minden hónapban vágjátok ki, és ragasszátok az osztály gyűjtőlapjára a bélyeget. Áprilisban küldjétek el a névsorral és tanítók nevével együtt. Értékes jutalmat nyertek vele.

NAPSUGÁR - SZIVÁRVÁNY KÉPTÁR

Képzőművész munkatársaink képeslapjaiból az induló tanévben is küldünk azoknak az olvasóinknak, akik rendszeresen írnak, rajzolnak nekünk.

Gyűjtsd te is!

**Fábián Karola,
Gilyán Zsófia,**
Magyarlapád

Búcsúzik a gólya, fecske,
szomorúan néz a nyár.
Lehull a sárga levél,
felkapja az őszi szél.
Táncra perdül, messze repül,
mint a meleg, csodás nyár...

Ilyés Patrik,
Lele

Hirtelen jött a hideg ősz!
Fázik már az öreg őz...
A sündisznó is elbújik,
a sárga levél lehullik.

Dideregnek a madarak,
a fecskék se maradnak,
elutaznak messzi tájra,
visszajönnek nemsokára.

Minden alatt elbújik,
otthonában melegszik.
Jégvirág nő az ablakra,
jól jön most a meleg sapka.

Deák Dominik,
Lele

Volt egyszer egy kiskutyám, Burkus. Tele volt energiával, kíváncsisággal, és hát, néha egy kis csibészséggel is.

Egy nap hazaérve furcsa látvány fogadott. Az egész udvart beborította valami csillogószálas tollfelhő. Burkus ott ült a szék közepén, körülötte öt ezüst és négy gyémántmintás párna – mindegyik cafatokra tépve. A kis rosszcsont büszkén nézett rám, mintha azt mondaná: „Na, tetszik a munkám?”

A macskánkat, Áxit sem hagyta békén. Akárhányszor a macska leült pihenni, Burkus már ugrott is: hol játszani akart vele, hol egyszerűen csak megzavarni a nyugalomát. Áxit persze ez egyáltalán nem lelkesítette.

Végül úgy döntöttünk, elvisszük Burkust az állatorvoshoz. Talán valami nincs rendben vele – gondoltuk. Az orvos alaposan megvizsgálta, majd mosolyogva így szólt: „Semmi baja ennek a kutyának. Egészséges, mint a makk. Csak van neki két erős mániája: az egyik a macskák iránti rajongása, a másik pedig a párnák iránti... romboló szeretete.”

Mi pedig csak nevtünk – mert hát milyen is lenne az élet Burkus nélkül?

Pálfi Richárd Márk, Torda

**Dul Katinka,
Iancso Edina,**
Olthévíz

**Bodoni-Imre
Regő,**
Székely-
udvarhely

ALMA MATER BETHLEN GÁBOR KOLLÉGIUM NAGYENYED

Erdély XVII. századi nagy fejedelmének nevét viseli a híres nagyenyedi kollégium, amelynek főépülete angol királyi adományból épült fel 1743-ra. Értékes könyvtára és természetismereti gyűjteménye van. Neves tanárok, ügyes tanulók iskolája ez, pezsgő diákélettel. Apáczai Csere János, Kőrösi Csoma Sándor is itt tanult. Ma is működő tanítóképzőjében számtalan felkészült pedagógusunk végzett.

Seregek jönnek Hozzád megköszönni,
Fejedelem, a százados csodát,
hogy milliónyi magrejtő rögödből
virtust nevelt „vitézlő oskolád”.

Hogy új erőket sarjadzott az erdő,
hitet lelkedzett a termő határ,
s a napsütésben porladó barázdán
tudás-kalászt vetett a búzaszár.
(Áprily Lajos, A fejedelemhez)

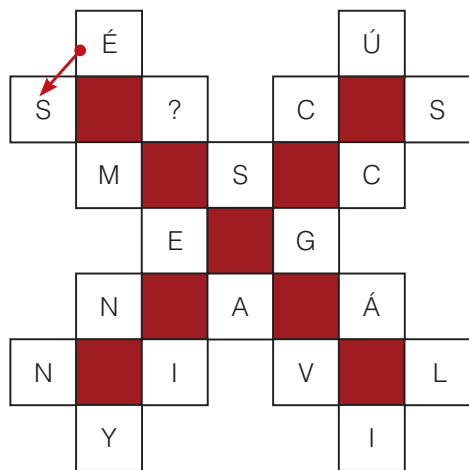
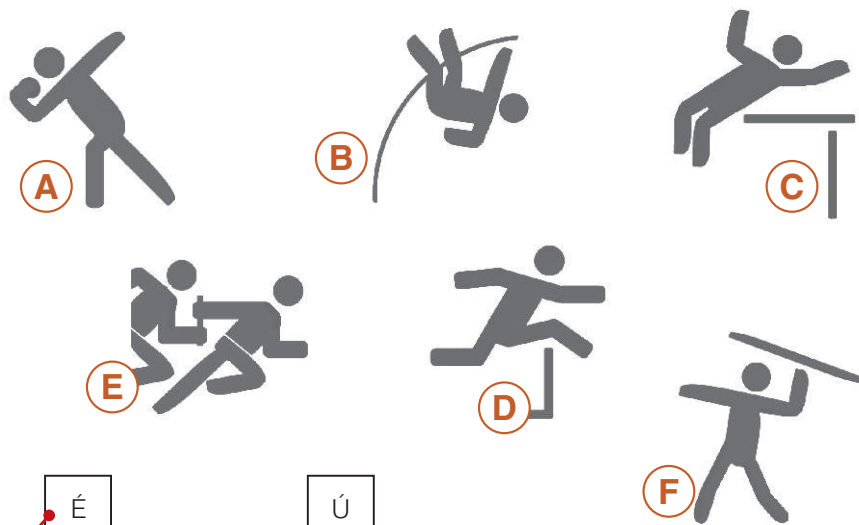
TÖRD A FEJED, NEVESS VELEM!

A megfejtéseket a 26. oldalon találod.

1 Október hónap egy szép jelzőjét olvashatod össze a kezdőbetűkből.

2 Múlt havi sport-rovatunkban atlétikáról meséltünk. Párosítsd az atlétikai sport nevét a kép-jelével.
1. VÁLTÓFUTÁS 2. GERELYHAJÍTÁS 3. GÁTFUTÁS
4. RÚDUGRÁS 5. MAGASUGRÁS 6. SÚLYLÖKÉS

NEVESS VELEM!

– Mi a közös a matekban és az evésben?

– A szám.

– Hallottad, hogy rájöttek a Loch Ness-i szörny titkára?

– Nincs is neki titkára!

– Hányast kaptál?

– Ötöst.

– Miből?

– Kegyelemből.

– Mit csinál a tornatanár a kertben?

– Bukfencet vet.

– Ha meleged van, mássz fel a létrára. Azon csak 19 fok van.

– Mit csinál a tolvaj, ha nyaralni megy?

– Lopja a napot.

– Mit csinál az unatkozó hadvezér?

– Elfoglalja magát.

– Melyik gömbnek van sarka?

– A földgömbnek.

3 A sportolót beviszik a kórházba, és megméri a hőmérsékletét.

– Mennyi a lázam? – kérdi a beteg.

– 39,8 – mondja az orvos.

– Az sok?

– Hát bizony, elég magas.

A sportoló következő kérdését a rejtvény betűiből olvashatod ki, hogy milyen szabály szerint, azt már neked kell kitalálnod.

NEVESS VELEM!

– Miért nem lehet József Attilával barkóbázní?
– Mert mindig csak a mamára gondol...

– Bácsi, milyen a hallása?
– Római katolikus.

– Igen, lehet nálunk kapni terepszínű ruhát, de nem találjuk.

– Melyik a legkeményebb gyümölcs?
– Az aszfalt szilva.

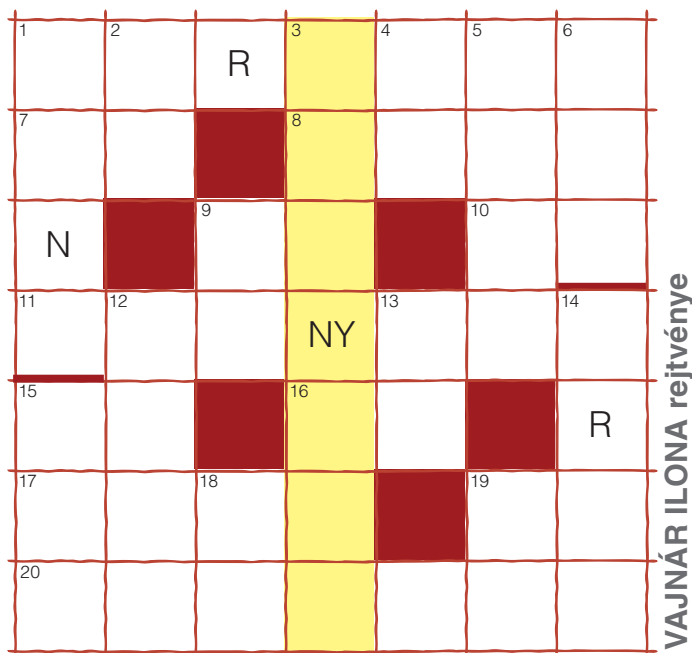
– Melyik a legöregebb gyümölcs?
– Az ősi barack.

– Mit mond a régi lyuk?
– Üreg vagyok én már ehhez.

– Mire vadásznak meseországban?
– Grimmszarvasra.

4

– Peti, mennyi nyolcnak a fele? – kérdi a tanító néni.
Peti vicces válaszát a rejtvény megfejtéséből tudhatod meg.

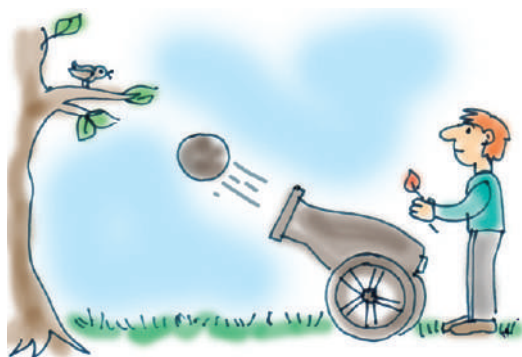

VÍZSZINTES

1. Felesleges tárgy, lim-lom
7. Rangjelző
8. ... hal, ha nem eszik eleget
9. L!
10. A közepén kiad!
11. Teher alatt roskadozó
15. Vérszállító szervünk
16. Orosz Zoltán monogramja
17. Kezdődik a röplabda-mérkőzés!
19. Te meg ő
20. Méhek készítik illatos virágú fa nektárából

FÜGGŐLEGES

1. Pitypang vége!
2. Olvasni kezd!
- 3. A megfejtés**
4. OH
5. Igeidő közepe!
6. Rónavég!
9. R!
12. Tart, míg a világ
13. Középre mutató szó
14. Nagyon vigyáz rá
15. Korszak
18. Régimódi köszönés
19. Közéleg a tél!

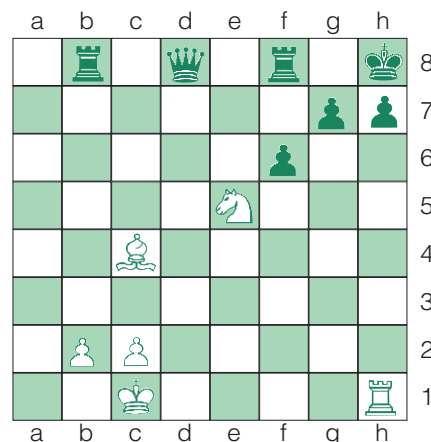
5

Melyik közmondást rajzoltuk le? Mit jelent?
..... **verébre.**

6

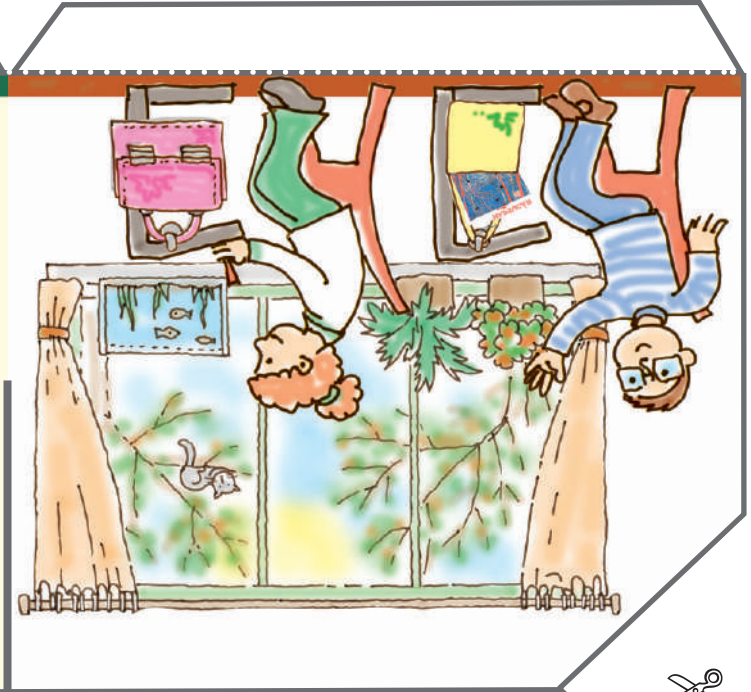
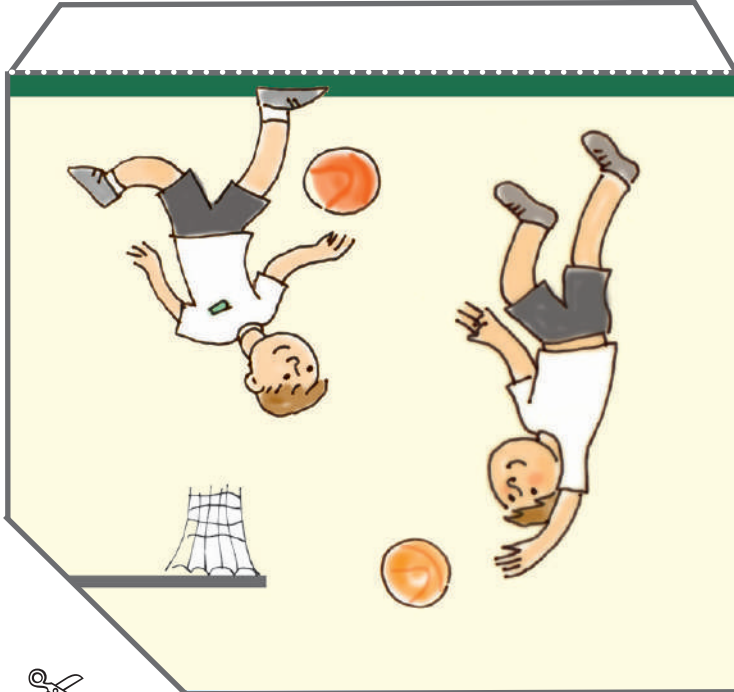
Adj mattot egy lépésben világossal!

A feladványt a nagyváradi Szacsvay Imre Iskola tanítónői: **Alföldy Andrea**, **Búzási Noémi**, **Szilágyi Mária** és **Tunyogi Katalin** küldik.

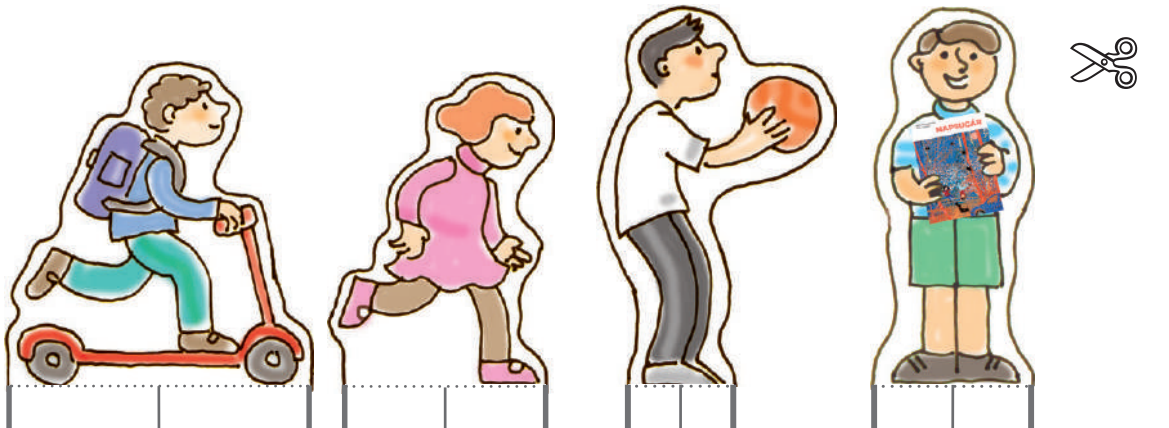

ÉPÍTS ISKOLÁT!

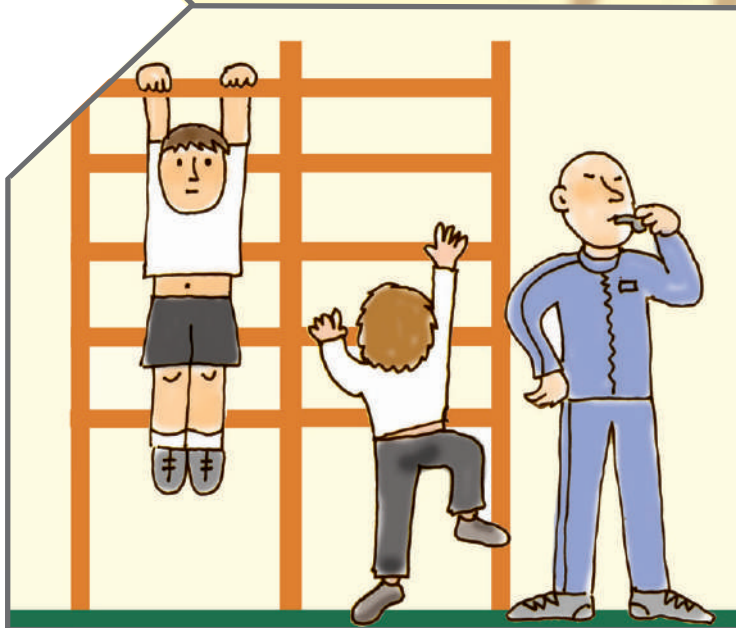
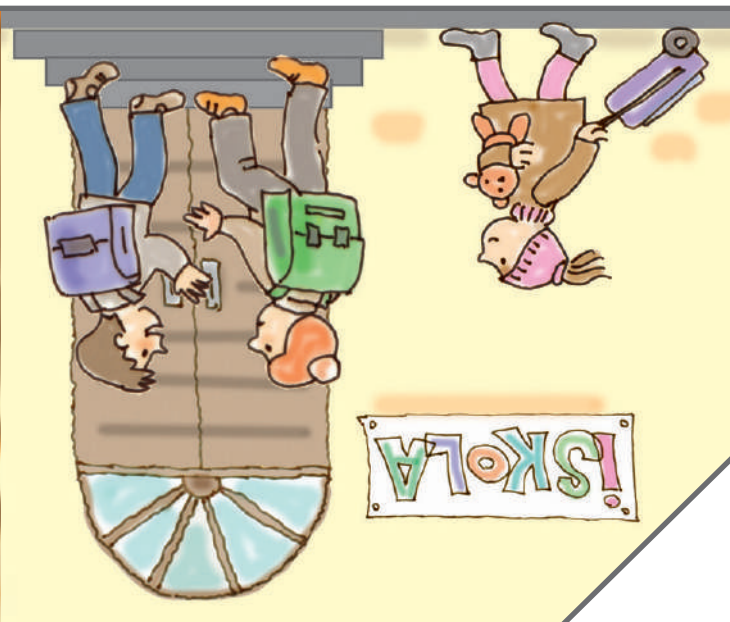
Szükséged lesz egy legalább 20x20cm-es kartonra – ez lesz az iskola alapja. A vastag vonalak mentén vágd ki a két téglalapot, vigyázz, hogy a rögzítő fülek épen maradjanak! Mindkettőt vágd be feléig, a vastag vonal jelzi, hogy meddig. Illeszd össze a két darabot, és a fülek segítségével rögzítsd az alapra úgy, hogy kialakuljon a tan- és a tornaterem, az iskolaudvar, az utcai bejárat.

A gyerekeket körvonaluk mentén vágd ki, talpuknál metszd be, és előre, illetve hátra hajtva a füleket, rögzítsd őket a megfelelő helyszínre.

Egészítsd ki további
részletekkel
az iskolát úgy, hogy
mindenki jól érezze magát
benn!

A háttal álló gyerek
az osztályban arról
mesél, mit olvasott
a Napsugárból,
a sportmezes épp
kosárra dob,
a kislány az udvaron
ugróiskolázik,
a rolleres a kapu
felé igyekszik.